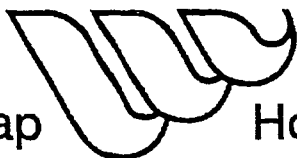

**Programma van eisen voor het
opstellen van een plan van aanpak
in het kader van de
stimuleringsregeling
waterkwaliteitsspoor**

Programma van eisen voor het opstellen van een plan van aanpak in het kader van de Stimuleringsregeling waterkwaliteitsspoor (Stiwas)

1 INLEIDING

Op 22 juni 1995 heeft de Verenigde Vergadering ingestemd met de stimuleringsregeling waterkwaliteitsspoor (Stiwas).

Het VV besluit luidt:

- Akkoord te gaan met het stimuleren van gemeenten in de voorbereiding en uitvoering van extra maatregelen die nodig zijn op basis van het waterkwaliteitsspoor
- De uitvoering van deze regeling te delegeren aan het Dagelijks Bestuur
- Na 1 jaar de regeling te evalueren en zonodig bij te stellen

Deze notitie heeft tot doel een basis te vormen voor het overleg met gemeente en adviseur om te komen tot een offerte voor het opzetten van een plan van aanpak

2 DOEL REGELING

De Stimuleringsregeling Waterkwaliteitsspoor beoogt een belangrijke bijdrage te leveren aan het bereiken van biologisch gezond water in de bewoonde omgeving door de uitvoering van maatregelen te stimuleren volgens het waterkwaliteitsspoor, als noodzakelijke aanvulling op de maatregelen nodig om de basisinspanning te bereiken

Daarnaast beoogt deze regeling de belevingswaarde van het oppervlaktewater in de bewoonde omgeving, daar waar de lozingen vanuit overstorten plaatsvinden, te verbeteren.

3 UITGANGSPUNTEN

Basis op VV-besluit en verdere interpretatie.

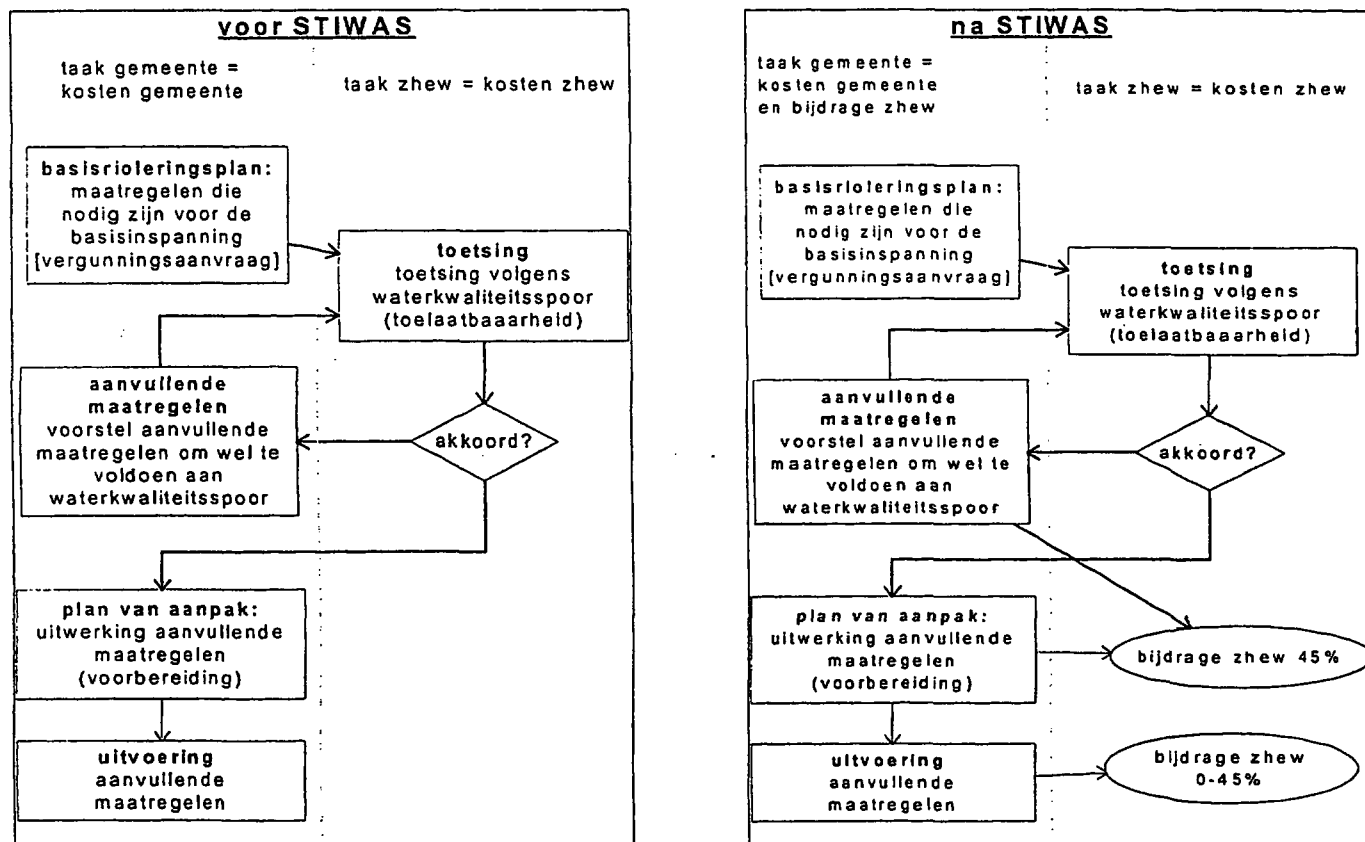
Er is sprake van een win-win situatie:

- gem & zhew: op korte termijn zichtbare effecten voor belastingbetaler
- zhew: meer gezamenlijk streven
- zhew: betere relatie = betere basis voor samenwerking op andere gebieden (bv bestemmingsplannen, integraal waterbeheer e.a.)

taken en verantwoordelijkheden:

In het verleden (voor de Stiwas) was de gemeente geheel verantwoordelijk voor het voldoen aan de criteria voor de lozing vanuit de gemeentelijke riolering op het oppervlaktewater. Als vergunninghouder dient de gemeente dan ook alle kosten te dragen die verbonden zijn aan het voldoen aan genoemde vergunningsvoorwaarden. De inzet van de waterkwaliteitsberekening blijft beperkt tot het toetsen aan de criteria (linkse gedeelte in afbeelding).

Door het inzetten van de Stiwas zijn de verantwoordelijkheden niet verschoven. Het zuiveringsschap is echter bereid om bij te dragen in bepaalde onderdelen van de planvorming en uitvoering in het kader van het waterkwaliteitsspoor (rechtse gedeelte van de afbeelding)

enkele kenmerken in de nieuwe situatie (Stiwass)

- gemeente blijft volledig verantwoordelijk voor rioleringsbeleid (als vergunninghouder) en daarbinnen dus ook voor het waterkwaliteitsspoor
- zhw draagt voor **45%** bij in de **voorbereiding** van de maatregelen nodig voor het **waterkwaliteitsspoor**
- zhw draag voor **maximaal 45%** bij in de **uitvoering** van de maatregelen nodig voor het **waterkwaliteitsspoor**
- de mogelijkheid voor eventuele bijdrage aan de uitvoering van maatregelen hangt af van het verwachte effect en de mate waarin de gemeente aan andere maatregelen op het gebied van riolering en waterkwaliteit wil werken (package deal -> bestuursakkoord).
- opdrachtverlening verloopt via de gemeente
- in beginsel zelfde adviseur als voor rioleringsplan vanwege de kennis en informatie over het rioleringsplan en de gesprekken die daaromtrent zijn gevoerd.

stappenplan Stiwass

Het stappenplan bestaat uit twee stappen:

stap 1: schrijven van een plan van aanpak / voorbereiden bestuursakkoord

stap 2: uitvoering maatregelen volgens plan

Deze notitie beperkt zich tot stap 1: het opstellen van een plan van aanpak.

4 WERKZAAMHEDEN IN STAP 1

Hier is aangegeven welke onderdelen in stap 1 worden beschreven, welke kennis vooraf is vereist en welke kwaliteiten van de adviseur worden verwacht

Overigens: de regeling bevindt zich nog in een beginstadium. Creativiteit en suggesties stellen we op prijs

Dit programma van eisen geldt ook als controlelijst. In de linkermarge is ruimte opengelaten om deze controle mogelijk te maken.

I	Basisrioleringsplan (BRP)
	Uitgangspunt moet zijn een basisrioleringsplan dat voldoet aan de basisinspanning en waarbij bij de opstelling rekening is gehouden met de uitkomsten van de knelpuntenanalyse en aanwezige kennis over de lokale situatie. Verder moeten de uitkomsten van de vuiluitworpberekeningen bekend zijn, voor zowel de huidige als de toekomstige situatie In het projectteam dient bij de adviseur de kennis omtrent het BRP vertegenwoordigd te zijn. Dit onderdeel valt buiten stap 1 maar is noodzakelijke informatie voor het opstellen van het plan van aanpak voor de Stiwas. Het kan wel zijn dat naar aanleiding van het basisrioleringsplan nog acties openstaan en of deze in het kader van deze opdracht voor het opstellen van een plan van aanpak van de Stiwas kunnen worden afgehandeld
☐ I.1.a	Basisrioleringsplan aanwezig
☐ I.1.b	Afspraken over nog openstaande acties

II	Inventarisatie voor toetsing volgens waterkwaliteitsspoor
	Volgens het waterkwaliteitsspoor moet de waterkwaliteitsbeheerder beoordelen of de resterende emissies die voldoen aan de basisinspanning een belemmering vormen voor het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstellingen. Hiertoe dienen een aantal gegevens verzameld te worden als basis voor de toetsing. Naast de informatie uit het basisrioleringsplan zijn dit:
II.1	waterhuishoudkundige situatie
☐ II.1.a	Het waterhuishoudkundig systeem moet schematisch worden weergegeven. Per sectie moet in bijvoorbeeld een tabel de dimensies, kunstwerken, debieten, peilen e.d. worden aangegeven. Deze tabellen moeten als bijlage aan het rapport worden toegevoegd.
☐ II.1.b	beschrijving plangebied
☐ II.1.c	een beschrijving van de waterhuishoudkundige situatie. Dit betekent de dimensies van de watergangen en kunstwerken (stuwen, gemalen, inlaten), peilen, peilgebieden en debieten.
☐ II.1.d	Het vervaardigen van een kaart waarop bovengenoemde informatie over de waterhuishoudkundige situatie is afgebeeld

☐ II.1.e	Deze gegevens moet de gemeente in beginsel aanreiken. In de praktijk worden de gegevens zo doelmatig mogelijk verzameld: in samenspraak met gemeente, waterschap en zhw. Soms is aanvullend veldonderzoek (zie hierna) nodig omdat niet alle gegevens beschikbaar zijn. Deze kunnen bij de hierna bedoelde veldbezoeken worden meegenomen
---------------------------------	---

II.2	veldbezoek
	Door informatie te verzamelen over het functioneren van het systeem kan de situatie beschreven onder punt 1 worden verbeterd. Hierbij speciale aandacht voor overstortomstandigheden. De volgende acties moeten plaatsvinden
☐ II.2.a	veldbezoek (evt. samen met gemeente en zhw)
☐ II.2.b	het interviewen van medewerkers van gemeente,
☐ II.2.c	het interviewen van waterkwantiteit- en waterkwaliteitsbeheerders (buitendienst!)
☐ II.2.d	opstellen soortenlijst waterplanten per sectie
☐ II.2.e	globale inventarisatie overige invloeden waterkwaliteit
☐ II.2.f	waterkwaliteit per sectie op basis van vegetatieopnamen en expert-view (methode indeling in kwaliteitsklasse volgens de in bijlage 1 aangegeven methode)
☐ II.2.g	bevindingen op kaart aangeven (GIS?)

II.3	inventarisatie gemeten kwaliteit water en bodem
☐ II.3.a	verzamelen van bestaande gegevens over de kwaliteit van het oppervlaktewater
☐ II.3.b	verzamelen van bestaande gegevens over de kwaliteit van de waterbodem
☐ II.3.c	uitkomsten knelpuntenanalyse ZHEW meenemen
☐ II.3.d	bovenstaande informatie op kaart aangeven

II.4	relatie met overige plannen
☐ II.4.a	inventarisatie waterkwaliteitsdoelstellingen en bijzondere functies
☐ II.4.b	nagaan mogelijke lokaties met hogere potenties of wensen mbt een betere waterkwaliteit (bijvoorbeeld in verband met gebruik). Dit behoeven geen formeel toegewezen functies te zijn.
☐ II.4.c	inventarisatie gemeentelijke plannen op relevante onderdelen, waaronder groenbeheer, slootbeheer, baggerprogramma, bestemmingsplannen, milieu(beleids)plan
☐ II.4.d	inventarisatie plannen bij waterkwantiteits en waterkwaliteitsbeheerders in het plangebied
☐ II.4.e	inventarisatie bijzondere projecten zoals gebiedsgerichte projecten integraal waterbeheer
☐ II.4.f	mogelijke gevolgen bovenstaande ivm riolering en waterkwaliteit

☐ II.4.g	globale inventarisatie andere bronnen die de waterkwaliteit beïnvloeden
---------------------------------	---

III	toetsing volgens waterkwaliteitsspoor
	Hier vindt de daadwerkelijke toetsing plaats. Deze toetsing bestaat uit een getalsmatige beoordeling en een kwalitatieve beoordeling.
III.1	getalsmatige toetsing
	<u>het model-instrument</u> Hiervoor maakt zhew gebruik van DUFLOW en in het bijzonder van een toepassing geschreven in DUFLOW: TEWOR+. Deze komt medio april 1997 beschikbaar. In TEWOR+ (STOWA-project) wordt naast zuurstof ook gekeken wordt naar nutriënten, zware metalen en micro's. Ook is een concept-handleiding beschikbaar voor de wijze waarop de kwaliteitsbeheerders in West-Nederland deze toetsing uitvoeren. De adviseur dient deze toetsing uit te voeren. De kwantitatieve toetsing bestaat uit de volgende onderdelen:
☐ III.1.a	In principe moet vooralsnog bij de modellering uitgegaan worden van TEWOR +. Indien dit niet haalbaar dient een meerprijs opgegeven te worden voor modellering in DUFLOW of een ander model e.e.a. ter beoordeling van het zuiveringsschap. De toetsing dient in principe op zuurstof, nutriënten en microverontreinigingen plaats te vinden.
☐ III.1.b	Van de adviseur wordt verwacht dat noodzaak voor de inzet van deze stappen (toegevoegde waarde) wordt afgewogen en tot uitdrukking komt in de offerte.
☐ III.1.c	afstemming uitgangspunten model met ZHEW
☐ III.1.d	modellering huidige situatie met TEWOR+ en ijkning aan de huidige situatie (kwantiteit en kwaliteit)
☐ III.1.e	simuleren effecten voorgestelde emissie (na basisinspanning) op de huidige waterkwaliteit
☐ III.1.f	simuleren effecten voorgestelde emissie (na basisinspanning) op de gewenste waterkwaliteit
☐ III.1.g	toetsing toelaatbaarheid huidige en toekomstige emissies. Hierbij (ook) gebruik maken van de WRW-methode
☐ III.1.h	uitvoering gevoeligheidsanalyse. Hierbij ook gebruik maken van de WRW-methode
☐ III.1.i	waar nodig balansberekeningen / beschouwingen tav water en nutriënten
☐ III.1.j	De onderzochte varianten per watersysteem moeten in de bijlage worden opgenoemen. Het gebruikte model (incl varianten) dient als bijlage worden toegevoegd. Dwz: beschrijving, schema's en diskette).
III.2	kwalitatieve toetsing
	Alleen een modelmatige toetsing is onvoldoende. Als voorbeeld voor de werkwijze dient het rapport "Rapportage riolering en waterkwaliteit in de gemeente Hellevoetsluis". De uitkomsten uit onderdeel II vormen hiervoor een belangrijke basis. Met name bij nutriënten en micro's is het gewenst dat naast de kwantitatieve toetsing op andere wijze inzicht wordt gegeven in mogelijke (waargenomen) effecten.

☐ III.2.a	beschrijving mogelijke effecten en oorzaken voor en na de basisinspanning
----------------------------------	---

III.3	(deel)rapportage toetsing
☐ III.3.a	Uiteindelijk resultaat is een oordeel over de toelaatbaarheid van de lozingen uit de riolering en suggesties over verbetering van de situatie. Indien de toetsing onderdeel is van de opdracht voor het opstellen van een plan van aanpak dan dient dit gedeelte opgenomen te worden in de eidrapportage. De toetsing moet uitmonden in een rapportage waarin:
☐ III.3.b	uitkomsten modeltoetsing
☐ III.3.c	weergave (thematisch) van diverse aspecten op kaart: - layout whh-systeem, peilvakken, kunstwerken, stromingsrichtingen - overstorten: lokatie, grootte, knelpuntenscores, klachten - biologische waterkwaliteit, fys.chemische waterkwaliteit, waterbodemkwaliteit, - uitkomsten modelstudie
☐ III.3.d	conclusies en aanbevelingen (eerste aanzet tot noodzakelijke / wenselijke verbeteringen: aanvullende maatregelen)

IV	eventueel cyclisch proces
	indien lozing volgens het BRP niet akkoord is en er ook geen waterhuishoudkundige maatregelen denkbaar zijn om hierin verbetering te brengen of niet helemaal afdoende zijn, dan moet het BRP worden aangepast. Dit betekent: • beschrijving aanvullende maatregelen in de riolering • doorrekenen op vuiluitworp • opnieuw toetsen
☐ IV.1a	deze mogelijkheid dient als stelpost per cyclus te worden opgenomen

V	plan van aanpak: beschrijving uitvoerbare maatregelen
	Op basis van de toetsing is het de bedoeling dat een pakket van uitvoerbare maatregelen (locatie getoetst) wordt beschreven met de daarbij behorende effecten op de waterkwaliteit. Het gaat erom dat, uitgaande van de basisinspanning als noodzakelijke basis, een pakket van maatregelen wordt beschreven waardoor de waterkwaliteit inclusief de <u>belevingswaarde van het water</u> wordt verbeterd. mogelijke maatregelen zijn: • maatregelen in de waterinrichting (verdiepen, natuurvriendelijke oevers, verversen, ..) • maatregelen in de riolering (nog verder verminderen van de vuilemissie dan wel verplaatsen) • maatregelen in het beheer van de watergangen (onderhoud en besturing) • combinatie Alles moet uitmonden in een plan van aanpak. Hierin staan de voorgestelde maatregelen, de effecten van de maatregelen, de kosten per maatregel en de kostenverdeling. Let op , het gaat om een 'masterplan', dus geen gedetailleerde aanpak. Het plan moet wel afdoende zijn om begroting / financiering / inbreng gemeente/(waterschap)/zhew te voeden
V.1	algemene aandachtspunten (deze moeten in de offerte tot uitdrukking komen)
☐ V.1.a	Al het noodzakelijke overleg moet door de adviseur gevoerd worden; zoveel mogelijk bilateraal.
☐ V.1.b	In het bedenken van de maatregelen dienen alle betrokken instanties te worden geraadpleegd. Met andere woorden: alle beschreven maatregelen moeten van hen instemming hebben: De maatregelen moeten uitvoerbaar zijn: technisch, ruimtelijk en procedureel
☐ V.1.c	Ook mogen maatregelen niet strijdig zijn met andere plannen of moeten acties worden opgenomen om deze andere plannen aan te passen
☐ V.1.d	maatregelen waarvan het effect te kwantificeren is dienen te worden doorgerekend met het model dat bij de toetsing is gebruikt.
☐ V.1.e	van de modellering dient in een bijlage te worden opgenomen : • een schematisering van het watersysteem • het gebruikte model (op diskette) • de onderzochte varianten per watersysteem (beschreven en op diskette) • de eventueel gebruikte 'standaard watersystemen' uit TEWOR +
☐ V.1.f	een weergave (evt per deelgebied) waarop • de overstorten (voor basisinspanning, na basisinspanning en evt. aanvullend) • de aanvullende maatregelen in het kader van Stiwas
V.2	per maatregelen dienen de volgende punten te worden beschreven binnenkort komt Prioned beschikbaar. Voor de onderstaande aandachtspunten heeft het de voorkeur aan te sluiten bij de in Prioned gedefinieerde aandachtspunten. Of prioned voor de uiteindelijke prioriteitsstelling dient te worden gebruikt is punt van nader overleg (zie hierna)
☐ V.2.a	knelpunt: per maatgeven wat er aan de hand was (vaak combinatie van factoren)
☐ V.2.b	oorzaak: per maatregel de oorzaak aangeven van het knelpunt

☐ V.2.c	beschrijving: duidelijk beschrijven wat de maatregel inhoud
☐ V.2.d	schets: indien voor begrip nodig de maatregel door een schets oid verduidelijken
☐ V.2.e	doel: aangeven wat de maatregel beoogt te bereiken
☐ V.2.f	wel/niet structureel: aangeven of de maatregel wel/niet structureel is
☐ V.2.g	effect: aangeven wat het effect op waterkwaliteit: • kwantitatief, zonodig berekend mbv model • kwantitatief, gevoeligheidsanalyse • kwalitatief (prioned-methode , consumententabel, of iets dergelijks)
☐ V.2.h	belevingswaarde: effect op belevingswaarde
☐ V.2.i	ruimtelijke omgeving: effect op de ruimtelijke omgeving
☐ V.2.j	veiligheid: effect op de veiligheid (zoals tewaterraking). In beginsel geen taak zhew maar gemeente
☐ V.2.k	invloedsgebied: aangeven hoever de effecten van de maatregel zich uitstrekken
☐ V.2.l	actor: aangeven wie de maatregel uitvoert (gemeente, waterschap, zhew, ...). Dit staat los van wie de maatregel betaalt)
☐ V.2.m	kosten: begroten per maatregel (inclusief voorbereiding, directie en BTW)
☐ V.2.n	prioriteiten bepalen (kijken naar effecten en afstemming op maatregelen in de riolering, zoeken naar elkaar versterkende maatregelen)
☐ V.2.o	Prioned draaien: eventueel als stelpost opnemen.
☐ V.2.p	planning maatregelen in de tijd (icl investering): basis voor bestuursakkoord
☐ V.2.q	monitoring: Als optie een advies voor monitoring toevoegen; simpel houden, bijvoorbeeld vastleggen situatie voor en na de aanpassing op basis van vegetatie en visueel.
V.3	samenvatting plan van aanpak
☐ V.3.a	In de rapportage moet een een samenvatting worden opgenomen. De samenvatting moet zodanig worden opgesteld dat deze als besturusnotitie kan dienen of daarin kwan worden overgenomen.
☐ V.3.b	Dit plan moet een strategisch karakter hebben: zelfstandig leesbaar, geschikt voor bestuurlijke behandeling
☐ V.3.c	In dit plan moet de voorlichting (naar bestuur en burger) ook zijn uitgewerkt.
V.4	afsluiting en evaluatie
☐ V.4.a	Rapportage is openbaar en beschikbaar voor andere gemeenten en adviseurs (als voorbeeld
☐ V.4.b	Verder moet de adviseur de uitkomsten van de nacalculatie overleggen en het project samen met de werkgroep evalueren

VI	ORGANISATIE
☐ VI.a	Adviseur stelt het rapport zo zelfstandig mogelijk op.
☐ VI.b	Nog voor de opdracht moet aan de gemeenten duidelijk gemaakt worden, dat de inventarisatie van het waterhuishoudkundig systeem noodzakelijk is. Indien dit niet reeds gebeurd is, kan dit veel tijd vragen. (opzoeken van tekeningen in archieven en veldinventarisatie). Met de planning dient met dit aspect rekening te worden gehouden
☐ VI.c	Over feitelijke gegevens en informatie zoveel mogelijk bilateraal overleg.
☐ VI.d	Er moet een projectgroep komen waarin gemeente, zhew, waterkwantiteitbeheerder en adviseur
☐ VI.e	Adviseur voert secretariaat en is verantwoordelijk voor de voortgang.
☐ VI.f	KWALITEITEN ADVISEUR De adviseur dien kennis in te brengen op gebied van riolering, waterkwantiteit en waterkwaliteit (ook biologisch). Daartoe dient de adviseur een lijst met namen van de bij het project in te zetten medewerkers en hun ervaring op dit gebied op te nemen. vereiste kennis bij adviseur onder meer: • uitkomsten REGIWA-studies stedelijk water • rapportages onderzoek stedelijk water bij ZAG • rapportage "Riolering en Waterkwaliteit Hellevoetsluis" van mei 1995 • basisrioleringsplan en GRP in de betrokken gemeente

VII	OFFERTE
☐ VII.a	niet alle hierboven behandelde onderdelen behoren altijd te worden behandeld. Zo kan het zijn dat (een deel van) de inventarisatiewerkzaamheden of de toetsing reeds is uitgevoerd. Verder is het mogelijk dat worden gevraagd om het onderzoek te verbreden (baggerplan, integraal waterbeheer).
☐ VII.a	De offerte moet zover mogelijk worden uitgewerkt. Onder andere als basis voor de kostenverdeling.
☐ VII.a	Verder een duidelijke (haalbare) planning

produktgroep OW, Jan Heijs

C:\DATA\STIWAS\STI_PVA3.WPD